

116
F

نام:
نام خانوادگی:
محل امضا:

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.»
امام خمینی (ره)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

صبح جمعه
۱۳۹۵/۱۲/۶
دفترچه شماره (۱)

آزمون ورودی
دوره دکتری (نیمه متمرکز) داخل - سال ۱۳۹۶

رشته امتحانی تاریخ - تاریخ ایران دوره اسلام (کد ۲۱۲۲)

تعداد سؤال: ۹۰
مدت پاسخگویی: ۱۲۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی (تاریخ ایران از آغاز ورود اسلام تا ابتدای قاجار - تاریخ ایران از قاجار تا انقلاب اسلامی - مباحث نظری و روش تحقیق و منبع شناسی تاریخ ایران)	۹۰	۱	۹۰

این آزمون نمره منفی دارد.
استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

اسفندماه - سال ۱۳۹۵

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش الکترونیکی و ... پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می باشد و یا متخللین برابر مقررات رفتار نمی شود.

تاریخ ایران از آغاز ورود اسلام تا ابتدای قاجار:

- ۱- کدام مورد، علت بروز دوره دوم جنگ ایران و عثمانی در زمان شاه طهماسب بود؟
  - (۱) پناهندگی بایزید به دربار ایران
  - (۲) فعالیت جلالیان در آسیای صغیر
  - (۳) خیانت القاص میرزا و پناهندگی او به دولت عثمانی
  - (۴) خیانت الامه تکلو و پناهندگی او به دربار عثمانی
- ۲- در مورد سفارت یان اسمیت فرستاده هلندی در زمان شاه صفی، کدام مطلب صحیح نیست؟
  - (۱) باعث عقد قرارداد فروش ابریشم خام به هلند شد.
  - (۲) این سفارت به نتیجه‌ای نرسید و قراردادی امضاء نشد.
  - (۳) زمینه آشنایی نقاشان ایرانی با مکتب نقاشی فلاندر شد.
  - (۴) در آثار نقاشان هلندی در این سال‌ها نقوش ایرانی دیده می‌شود.
- ۳- «جانقی»، در ساختار اداری دولت صفوی، به کدام مورد اطلاق می‌شد؟
  - (۱) مجلس مشاوره عالی
  - (۲) مجمع امیران سرحدی
  - (۳) مجلس امیران قزلباش
  - (۴) مجمع کارکنان و غلامان دربار
- ۴- سامانیان از طریق انتساب به بهرام چوبین، نسب خود را به کدام خاندان مهم دوره ساسانی می‌رساندند؟
  - (۱) کارن
  - (۲) سورن
  - (۳) مهران
  - (۴) سکایی
- ۵- واسکو دوگاما، به کمک و راهنمایی چه کسی خود را به هندوستان رسانید؟
  - (۱) بارتلمی دیاز
  - (۲) به کمک اعراب مسقط
  - (۳) شهاب‌الدین احمد بن ماجد
  - (۴) البوکرک دریانورد پرتغالی
- ۶- در دوره تیموریان، مهمترین و بانفوذترین فرقه صوفیه در خراسان و ماوراءالنهر، کدام بود؟
  - (۱) خلوتیه
  - (۲) قادریه
  - (۳) صفویه
  - (۴) نقشبندیه
- ۷- در دیوان کدام یک از شاعران دوره میانه، نمادها و اطلاعات وسیع آیین مسیح دیده می‌شود؟
  - (۱) انوری
  - (۲) نظامی
  - (۳) خاقانی
  - (۴) ابوالعلاء گنجوی
- ۸- کدام مطلب، در مورد «آموزه قیامت» صحیح است؟
  - (۱) مفاهیم و تصورات تجسد و تناسخ را از جامعه اسماعیلی زدود.
  - (۲) رکود فکری و عزلت‌گیری اجتماعی مفروطی در جامعه اسماعیلی پدید آورد.
  - (۳) به عنوان هسته مرکزی نظریه اسماعیلیان نزاری جانشین آموزه تعلیم گردید.
  - (۴) برخلاف آموزه تعلیم که بر اعتبار باطن تأکید داشت، آموزه قیامت بر صلاحیت و مرجعیت امام تأکید نمود.
- ۹- اعلام آموزه قیامت و قبول مذهب سنت به ترتیب در زمان کدام یک از فرمانروایان اسماعیلیان نزاری مطرح گردید؟
  - (۱) محمد دوم / محمد سوم
  - (۲) محمد دوم / حسن سوم
  - (۳) حسن دوم / حسن سوم
  - (۴) کیابزرگ امید / محمد اول
- ۱۰- حاکمیت مبارزالدین محمد مظفری، چه پیامدهایی بر فارس (شیراز) به جای گذاشت؟
  - (۱) حیات اجتماعی و عمومی شهر تحت نظارت شدید محتسبان درآمد.
  - (۲) روزگار خوش شیراز به سرآمد و ایام حرمت و کرامت شاعرانه به پایان رسید.
  - (۳) ارکان حاکمیتی درگیر دسیسه‌چینی و توطئه شده اما ادبیات به رونق سابق خود ادامه داد.
  - (۴) موارد ۱ و ۲ صحیح است.

- ۱۱- کدام مورد درباره سیاست‌های اصلاح‌گرایانه سلطان احمد آق‌قویونلو، صحیح نیست؟
- ۱) وی، تمامی سیورغال‌ها و معافیت‌های مالیاتی امیران را باطل و ملغی ساخت.
  - ۲) او تحت تأثیر اصلاحات همه جانبه سلطان محمد فاتح عثمانی، دست به اصلاحات ارضی، مالی و اجتماعی زد.
  - ۳) عدم آشنایی دقیق سلطان از بستر اجتماعی جامعه ایرانی و شتاب‌زدگی در اجرای برنامه‌های اصلاحی، موجب ناکامی او شد.
  - ۴) خودداری سلطان از صدور فرمان تعطیلی شراب‌فروشی‌ها و جلوگیری از فسق و فجور، نارضایتی عالمان و سادات را در پی داشت.
- ۱۲- وظیفه امیر یورتچی در دوره حکومت ترکمنان قراقویونلو و آق‌قویونلو، چه بود؟
- ۱) تنظیم امور اردو، تعیین محل اردو و محل بیلاق و قشلاق سپاه بود.
  - ۲) گردآوری و ثبت‌نام سپاهیان و توزیع مستمری و تدارکات بین سپاهیان بود.
  - ۳) حفاظت از یورت‌های توزیع شده بین عشایر و حافظ نظم و امنیت بین قبایل اتحادیه بود.
  - ۴) مسئول تعدادی از سپاهیان پیشقراول که وظیفه باز کردن راه حرکت سپاه در مواقع اضطراری مانند برف و حرکت در جنگل‌ها بود.
- ۱۳- علل ارزان و کمیاب بودن طلا در دوره ایلخانان، چه بود؟
- ۱) فقدان معادن طلا در قلمرو ایلخانی، خروج طلا از طریق واردات و رفتار ناصواب اقتصادی ارتاقان
  - ۲) غلبه نگاه به طلا به مثابه کالای تجملی و زینتی، کاربرد گسترده آن در پارچه بافی و رواج معاملات ناصواب
  - ۳) انتقال طلا به چین برای غلبه بر بحران اقتصادی آن، ناهماهنگی وزن و عیار و بی‌اعتمادی تجار به آن
  - ۴) ذخیره آن توسط اشراف مغولی به عنوان کالای زینتی، بذل و بخشش فراوان آن توسط حکمرانان، عملکرد ناصواب بازرگانان یهودی
- ۱۴- علل شکست سیاست انتشار رواج پول کاغذی چاو در دوره ایلخانان، چه بود؟
- ۱) مرگ گیخاتو و وزیرش صدرالدین زنجانی و مخالفت پولاد چینگ سانگ نماینده قان با آن
  - ۲) بی‌سابقه بودن موضوع، مخالفت علما و تجار با رواج آن، ضعف بنیه مالی حکومت و خالی بودن خزانه
  - ۳) تقلید ناقص از نظام پولی چین، عدم اتفاق نظر دولتمردان برای رواج چاو، بی‌اعتمادی جامعه به هیئت حاکمه
  - ۴) بروز بحران مالی و تورم شدید، عدم توانایی حکومت در کنترل بحران، تضمین شدن اعتبار چاو از طرف حکومت، بی‌اعتباری دولتمردان در نزد مردم
- ۱۵- منظور از دلای/دلای در دوره ایلخانان کدام است؟
- ۱) اخذ مالیات فوق‌العاده به هنگام ضرورت
  - ۲) املاک و زمین‌های شخصی خان بزرگ
  - ۳) نسبت خونی/نسبی بین خان‌زادگان و همسران آن‌ها
  - ۴) روحانیان شمنی که به باطل‌سازی طلسم و جادو می‌پرداختند.
- ۱۶- دلیل ناکامی آق‌قویونلوها در سرکوب قبایل و عشایر عرب مرز شام، چه بود؟
- ۱) عدم اراده و برنامه مشخص نظامی در قبایل اعراب
  - ۲) کارشکنی فرماندهان و بزرگان عرب حاضر در سپاه آق‌قویونلو
  - ۳) صعب‌العبور بودن زیست‌گاه‌های قبایل عرب و ناتوانی سپاه پیاده نظام
  - ۴) حمایت مالی و نظامی مصری‌ها از آنان و پناه دادن به عرب‌ها در موقع تهاجم ترکمنان

- ۱۷- کدام مطلب درباره سیاست خوارزمشاهیان در قبال قراختانیان، نادرست است؟
- ۱) نفوذ قراختانیان در ماوراءالنهر و خوارزم در یک جنگ خانگی، با استمداد نکش علیه برادرش شروع شد.
  - ۲) سلطان محمد با واگذاری شهر ترمذ به قراختانیان کافرکیش، اعتبار خود را به عنوان سلطان مسلمان خدشه‌دار ساخت.
  - ۳) سلطان محمد خوارزمشاه با دریافت کمک از قراختانیان علیه غوریان، خود را متعهد به پرداخت مال سالیانه نمود.
  - ۴) سلطان محمد در تنها لشکرکشی خود علیه قراختانیان، در محل ایلامش شکست خورد و ناگزیر گردید برخی از شهرهای خود را به آنان واگذارد.
- ۱۸- پیامدهای شکست دیرالعاقول، چه بود؟
- ۱) شکست عمرو صفاری و کشته شدن او در بغداد و زوال صفاریان
  - ۲) دست‌اندازی خلافت عباسی به فارس و تصرف آن توسط عمال خلیفه
  - ۳) متوقف شدن تصرفات صفاریان در عراق عرب و رهایی بغداد از سقوط قطعی
  - ۴) افزایش قدرت امیرسامانی با حمایت خلیفه و تصرف قلمرو خراسانی صفاریان
- ۱۹- مستشرقان، به کدام یک از شخصیت‌های علمی زیر لقب «پلینی اعراب» داده‌اند؟
- ۱) فارابی
  - ۲) مسعودی
  - ۳) بیرونی
  - ۴) ابن‌خردادبه
- ۲۰- کتاب صیدنه از کیست و موضوع آن چیست؟
- ۱) ابوریحان بیرونی / داروشناسی
  - ۲) ابوحنیفه دینوری / جانورشناسی و گیاه‌شناسی
  - ۳) جابر بن حیان / سموم، داروشناسی و گیاه‌شناسی
  - ۴) ابومنصور موفق بن‌علی‌الهروری / حیوان‌شناسی و بیماری‌های آن
- ۲۱- علت مخالفت شدید بخشی از جامعه سربداری با حکومت شمس‌الدین علی، چه بود؟
- ۱) سیاست‌های سخت‌گیرانه مذهبی او
  - ۲) عدم توانایی در برقراری روابط مناسب با شیعیان و درویشان افراطی
  - ۳) وابستگی به جناح مسعود سربداری و عدم کسب مقبولیت در نزد جناح شیخ‌حسن جوری
  - ۴) حمایت‌های فراوان او از فرودستان از طریق اجرای سیاست‌های مالی و ارضی علیه اشراف
- ۲۲- مهم‌ترین و برجسته‌ترین میراث هنری آل‌جلایر، کدام است؟
- ۱) خطاطی
  - ۲) نقاشی
  - ۳) تذهیب
  - ۴) موسیقی
- ۲۳- شخصیت‌های برجسته فقهی چون ابوبکر تاییادی و شمس‌الدین کلال، چه تاثیری در تیمور گذاشتند؟
- ۱) با هدایت تیمور به سوی مسایل دینی، تحول شگرف در شخصیت او پدید آوردند.
  - ۲) با توجه به گرایش‌های عالمان فوق به تصوف، تیمور نیز به حامی اصلی تصوف تبدیل شد.
  - ۳) به دلیل وجود اختلاف بین دو فقیه، تیمور شیوه کنترل و نظارت بر عالمان را آموخت.
  - ۴) با صدور احکام فقهی در تأیید اقدامات تیمور، او را به سوی سرکوب مخالفان سوق دادند.
- ۲۴- سلطه امیرالامراهای ترک بر بغداد دوره عباسی، توسط کدام خاندان ساقط گردید؟
- ۱) آل بویه
  - ۲) آل حمدان
  - ۳) آل برید
  - ۴) آل سلجوق

- ۲۵- وظیفه دیوان‌الدار در دوره خلافت عباسی، چه بود؟
- ۱) مسئول نظارت بر بازار، ضرابخانه‌ها، راهداری و امور گمرکی بود.
  - ۲) وظیفه نظارت بر عملکرد امور درباری را داشته و مکمل حاجب عمل می‌کرد.
  - ۳) وظیفه رسیدگی به املاک وسیعی بود که در تملک بی‌واسطه حکومت مرکزی بود.
  - ۴) به عنوان دفترخانه محاسبات و اداره ثبت و ضبط دیوان‌هایی که در کار مالیات ارضی فعالیت می‌کردند، عمل می‌نمود.
- ۲۶- عنوان «وزیر آل محمد»، به کدام یک از شخصیت‌ها داده شده بود؟
- ۱) یحیی برمکی
  - ۲) ابوسلمه خلیل
  - ۳) بکیربن ماهان
  - ۴) ابومسلم خراسانی
- ۲۷- کدام مطلب درباره طاهریان صادق نیست؟
- ۱) بزرگترین خطر علیه خلافت عباسی و حکومت طاهری، شورش حمزه بن آذرک بود.
  - ۲) مصعب بن زریق جد طاهر در جنبش عباسیان، به عنوان دبیر سلیمان بن کثیر نقش فعالی داشت.
  - ۳) عبدالله بن طاهر به دلیل پیروزی‌های متعدد در غرب خلافت عباسی، شهرت زیادی در این مناطق کسب کرده بود.
  - ۴) عبدالله بن طاهر پس از جلوس به تخت حکمرانی خراسان، بارها برای هم‌اندیشی با خلیفه و حفظ مناصب دربار بغداد به این شهر مسافرت کرد.
- ۲۸- مهمترین کامیابی سلطان محمد خوارزمشاه در قلمرو غوریان، پس از قتل شهاب‌الدین غوری چه بود؟
- ۱) قتل غیاث‌الدین محمود به دست نیروهای مخفی خوارزمشاه
  - ۲) استرداد علی‌شاه برادر شورشی خوارزمشاه و اعدام او در حضور سفیر غوری
  - ۳) خوانده شدن خطبه به نام خوارزمشاه در تختگاه غوری توسط علاءالدین آتسز جهان‌سوز
  - ۴) ایجاد اتحاد سیاسی - نظامی با شاخه امیران بامیان غور و تحدید قدرت غوریان در قلمرو سنتی‌شان
- ۲۹- کدام مورد درباره قرارداد زهاب صحیح نیست؟
- ۱) موجب امنیت و آسایش مردم به‌ویژه مردم نواحی غربی شد.
  - ۲) موجب غفلت رؤسا و سرداران قشون از امور نظامی شد.
  - ۳) موجب شد دولت روسیه نیز ترک مخاصمه کرده و با ایران صلح کند.
  - ۴) مرزهای ایران و عثمانی تثبیت و خصومت بین آن‌ها پایان پذیرفت.
- ۳۰- چرا مورخان، استقلال شاه تهماسب صفوی را با قتل حسین خان شاملو مرتبط دانسته‌اند؟
- ۱) زیرا، او می‌خواست برادر دیگر شاه را به سلطنت بگمارد.
  - ۲) زیرا، چند اقدام ضد تهماسب پیش از قتل، از او سرزده بود.
  - ۳) زیرا، او با عثمانیان، دشمن صفویان، ارتباط نهانی داشت.
  - ۴) زیرا، با قتل او بود که شاه توانست قدرت را شخصاً در دست بگیرد.
- ۳۱- اعراب سواره نظام ارتش غزنوی به چه نامی خوانده می‌شدند؟
- ۱) دیو سواران
  - ۲) سپهسالاران
  - ۳) فیل سواران
  - ۴) اسب سواران
- ۳۲- به چه دلیل محمود غزنوی، ابوعلی حسن بن محمد را «حسنک» نامیدند؟
- ۱) توجه دربار به خاندان وی
  - ۲) به‌واسطه زیبایی و صراحت گفتار وی
  - ۳) به‌خاطر اقدامات شایسته وی
  - ۴) به خاطر پدر او و وفاداری‌هایش

- ۳۳- علت عدم محبوبیت کیوک نزد مسلمانان چه بوده است؟
 (۱) به دلیل بد رفتاری با مسلمانان و روحانیان آنها
 (۲) به دلیل قتل و غارت‌هایی که از مسلمانان کرده بود.
 (۳) به دلیل ایجاد موانع در برگزاری آداب و رسوم مسلمانان
 (۴) به دلیل سپردن حکومت به چینقای وزیر نسطوری خود و اعتقادات مذهبی او
- ۳۴- ابوسعید چگونه می‌خواست صلح و دوستی با ممالیک مصر را پایدار نماید؟
 (۱) به وسیله زناشویی با دختر الملک الناصر
 (۲) به وسیله اعزام فقهای بزرگ اهل سنت
 (۳) با اقرار و اعتراف به اسلام آوردن خویش
 (۴) از طریق ارسال هدایای نفیس و گران قیمت
- ۳۵- املاک سلطنتی را به زبان مغولی چه می‌خواندند؟
 (۱) اینجو
 (۲) فلان
 (۳) ضیاع
 (۴) قیچور

تاریخ ایران از قاجار تا انقلاب اسلامی:

- ۳۶- روزنامه مصور و فکاهی که در دوره مشروطه در تبریز منتشر می‌شد، چه نام داشت؟
 (۱) ریشخند (۲) ملا عمو (۳) ملانصرالدین (۴) حشرات الارض
- ۳۷- مدیر آزادی‌خواه روزنامه روح‌القدس که در ماجرای مشروطه اعدام شد، چه کسی بود؟
 (۱) ملک المتکلمین (۲) میرزا جهانگیر خان (۳) سید جمال‌الدین واعظ (۴) سلطان العلمای خراسانی
- ۳۸- روزنامه اصلی حزب وطن که در شهریور ۱۳۲۳ به وسیله سیدضیاء‌الدین طباطبایی تأسیس گردید، چه نام داشت؟
 (۱) مردم (۲) اقیانوس (۳) رعد امروز (۴) امروز و فردا
- ۳۹- در انتخابات مجلس اول عصر مشروطه، برای کدام‌یک از گروه‌های اجتماعی زیر، شرط حداقل ثروت و دارائی برای انتخاب شدن و انتخاب کردن تعیین شد؟
 (۱) علما و طلاب، مالکان، تجار
 (۲) مالکان و فلاحان، تجار، اصناف
 (۳) شاهزادگان قاجار، علما، اعیان و اشراف
 (۴) شاهزادگان قاجار، اعیان و اشراف، اصناف
- ۴۰- علت توجه نمایندگان کلیه دول، مطبوعات و افکار عمومی جهان به مسئله آذربایجان ایران پس از پایان جنگ جهانی دوم، چه بود؟
 (۱) مجاورت آذربایجان با مرزهای اتحاد شوروی
 (۲) فشار انگلستان، آمریکا و فرانسه بر شوروی با هدف تخلیه آذربایجان
 (۳) به علت اقدامات ایران در خلال جنگ جهانی دوم در جهت کمک به متفقین
 (۴) نخستین موضوعی بود که در دستور کار سازمان نو بنیاد ملل متحد قرار گرفته بود.
- ۴۱- کدام عبارت، با تعریف «تلجیه» مترادف و مطابق است؟
 (۱) یک مالک ضعیف، ملک خود را تحت حمایت یک مالک قوی درمی‌آورد.
 (۲) پناهندگی افراد یک قبیله شکست‌خورده به فاتحان به عنوان موالی آنها
 (۳) قرارداد اجاره زمین توسط زارع براساس پنج عامل تولید کشاورزی در ایران
 (۴) واگذاری سرمایه توسط زمین‌دار به زارع اجاره کار برای کشت محصول و سلف خری مالک
- ۴۲- در عهد سلجوقیان، کدام نوع اقطاع به «نان‌پاره/نانپاره» معروف شد؟
 (۱) نظامی (۲) دیوانی (۳) شخصی (۴) سلطانی

- ۴۳- کدام یک از عوامل خارجی، در پیروزی انقلاب مشروطیت ایران نقش داشت؟
 (۱) استقلال هند
 (۲) استقلال مصر
 (۳) انقلاب ترکان جوان
 (۴) شکست روسیه از ژاپن
- ۴۴- دفتر تنظیمات، اثر چه کسی است؟
 (۱) ملکم خان
 (۲) آخوندزاده
 (۳) امین‌الدوله
 (۴) مستشارالدوله
- ۴۵- پایه‌گذار نوگرایی در ایران، چه کسی بود؟
 (۱) امیرکبیر
 (۲) امین‌الدوله
 (۳) عباس میرزا نایب السلطنه
 (۴) میرزااحسین خان سپهسالار
- ۴۶- کسر ۲۰ درصد سهم مالکانه از درآمد املاک مزروعی برای کمک به روستاییان در چه دولتی تصویب شد؟
 (۱) دولت قوام
 (۲) دولت ساعد
 (۳) دولت امینی
 (۴) دولت مصدق
- ۴۷- نظریه موازنه منفی را چه کسی مطرح کرد؟
 (۱) محمد مصدق
 (۲) سیدحسین فاطمی
 (۳) سیدحسن تقی‌زاده
 (۴) احمد قوام‌السلطنه
- ۴۸- کدام روحانی، به منظور مخالفت با حکم تحریم تنباکو در مسجد و در حضور مردم قلیان کشید؟
 (۱) میرزا حسن آشتیانی
 (۲) سیدعبدالله بهبهانی
 (۳) شیخ فضل‌الله نوری
 (۴) محمدصادق طباطبایی
- ۴۹- نوشته مشهور ویلیام سولیوان موسوم به «فکر کردن به آنچه فکر کردنی نیست»، حاوی کدام حقیقت بود؟
 (۱) مصالحه با امام خمینی
 (۲) تسخیر سفارت آمریکا
 (۳) خروج شاه و پایان سلطنت
 (۴) انجام کودتای نظامی در ایران
- ۵۰- کانون مترقی، در کدام دوره از مجلس شورای ملی تشکیل شد و نمایندگانش به مجلس راه یافتند؟
 (۱) مجلس بیستم
 (۲) مجلس بیست و یکم
 (۳) مجلس بیست و دوم
 (۴) مجلس بیست و سوم
- ۵۱- نظریه «شبه مدرنیسم مطلقه» را چه کسی طرح کرد؟
 (۱) احمد سیف
 (۲) احمد اشرف
 (۳) فخرالدین شادمان
 (۴) محمدعلی همایون کاتوزیان
- ۵۲- ظهور دوگانگی شهری و ایجاد اصطلاحات جنوب شهر و شمال شهر و مخدوش شدن همزیستی دسته جمعی ایرانیان به رغم اختلافات طبقاتی، محصول چه دوره‌ای است؟
 (۱) تحولات سال‌های ۱۳۴۱ - ۱۳۵۰ ش
 (۲) تحولات سال‌های ۱۳۵۱ - ۱۳۵۵ ش
 (۳) تحولات سال‌های ۱۳۲۰ - ۱۳۰۴ ش
 (۴) تحولات سال‌های ۱۳۴۱ - ۱۳۳۳ ش
- ۵۳- مهمترین استدلال مشاوران دکتر مصدق در اعطای حق رای به زنان، چه بود؟
 (۱) تفسیر برابرخواهانه از اسلام
 (۲) مقایسه ایران با کشورهای دموکراتیک
 (۳) دفاع از ضرورت نوسازی و پیشرفت کشور
 (۴) استناد به برابری همه شهروندان در برابر قانون اساسی
- ۵۴- بالاترین مرجع صلاحیت‌دار حزب توده، کدام بود؟
 (۱) کنگره
 (۲) بلنوم
 (۳) کمیته ابالتی
 (۴) کمیته مرکزی

۵۵- امام خمینی (ره)، کتاب «کشف اسرار» را در واکنش به مدعیات دینی کدام دسته از شخصیت‌ها نوشت؟

- ۱) احمد کسروی، علی‌اکبر حکمی‌زاده، شریعت سنگلجی
- ۲) رضا شاه، شریعت سنگلجی، علی‌اکبر حکمی‌زاده
- ۳) شیخ ابراهیم زنجانی، احمد کسروی، شریعت سنگلجی
- ۴) سیدحسن تقی‌زاده، علی‌اکبر حکمی‌زاده، احمد کسروی

۵۶- کتاب «انقلاب ایران در دو حرکت»، اثر کدام شخصیت است؟

- ۱) یدالله سحابی
- ۲) مهدی بازرگان
- ۳) علی شریعتی
- ۴) مرتضی مطهری

۵۷- مهمترین ایده مطرح شده در کتاب «اسلام و مالکیت» اثر آیت‌الله طالقانی، کدام است؟

- ۱) دفاع از اقتصاد تعاونی
- ۲) دفاع از ایده‌های آیت‌الله صدر
- ۳) سازگاری اقتصاد اسلامی با سوسیالیسم
- ۴) سازگاری اقتصاد سرمایه‌داری با اسلام

۵۸- بیانیه اعلام مواضع ایدئولوژیک، توسط کدام سازمان انتشار یافت و ناظر بر کدام جهت‌گیری بود؟

- ۱) هیأت‌های موتلفه - گرایش به امام خمینی (ره)
- ۲) حزب پیکار در راه آزادی کارگر - اعلام براندازی حکومت
- ۳) سازمان مجاهدین خلق - گذار از اسلام به مارکسیسم
- ۴) سازمان چریک‌های فدائی خلق - آغاز نبرد مسلحانه

۵۹- کدام مورد، از مهمترین الزامات استبداد و شبه مدرنیسم محمدرضا شاه پهلوی بود؟

- ۱) واردات فزاینده تسلیحات نظامی
- ۲) وارد شدن به تجارب فعال با دنیای آزاد
- ۳) دریافت ارزان و آسان تکنولوژی پیشرفته غرب
- ۴) افزایش خدمات مالی غرب و کمک‌های مستشاری در امور صنعت و کشاورزی

۶۰- کدام مورد درباره عادی شدن روابط ایران و شوروی در دهه ۱۳۴۰ خ نادرست است؟

- ۱) فعالیت حزب توده را کنترل و بی‌اثر کرد و گروه‌های چپ را دچار سردرگمی ساخت.
- ۲) اعتبار سیاسی ایران در بلوک شرق مورد حمایت شوروی افزایش یافت.
- ۳) خطر خرابکاری عمال شوروی را در مرزهای طولانی بین دو کشور کاهش می‌داد.
- ۴) نیازهای اقتصادی ایران به دلیل نزدیکی جغرافیایی، ارزان‌تر از غرب بدست می‌آمد.

۶۱- کدام مورد صحیح است؟

- ۱) رساله یک کلمه از میرزا یوسف مستشار الدوله کتابی است در باب ناسازگاری قوانین جدید با شریعت.
- ۲) کتاب احمد یا سفینه طالبی از عبدالرحیم طالبوف کتابی است در بیان اندیشه‌های جدید اندیشه‌گران اروپایی توأم با رویکرد انتقادی بدان.
- ۳) کتاب سیاحتنامه ابراهیم بیگ اثر زین‌العابدین مراغه‌ای کتابی است در انتقاد از اوضاع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ایران و اخلاق فردی و اجتماعی ایرانیان عصر قاجار.
- ۴) کتاب مسالک المحسنین از عبدالرحیم طالبوف اثری است در تشویق ایرانیان به تقلید از غرب که در بیداری فکری ایرانیان عصر قاجار تأثیر بسزایی داشت.

- ۶۲- دیولا فوای فرانسوی در عصر ناصری کدام یک از امتیازات زیر را بدست آورد؟
 (۱) امتیاز استخراج معادن قراجه داغ آذربایجان
 (۲) امتیاز حفاری و استخراج آثار باستانی در شوش
 (۳) امتیاز استخراج و بهره‌برداری از کلیه معادن ایران از جمله نفت
 (۴) امتیاز کاوش علمی برای کشف آثار باستانی در دو منطقه شهر سوخته و کرمانشاه
- ۶۳- کدام اثر زیر، از نظر موضوعی و محتوایی با بقیه متفاوت است؟
 (۱) سفرنامه از میرزا صالح شیرازی
 (۲) مسیر طالبی از میرزا ابوطالب خان
 (۳) گنج شایگان از محمدعلی جمال‌زاده
 (۴) تحفه العالم از عبدالطیف شوشتری
- ۶۴- کدام مورد، در زمره حرکت‌های اعتراضی علیه تغییر لباس و اجباری شدن کلاه شاپو در دوره رضاشاه قرار نمی‌گیرد؟
 (۱) اعتراض میرزا صادق آقا در تبریز
 (۲) اعتراض حاج حسین آقا قمی در مشهد و تهران
 (۳) اعتراض آیت‌الله ابوالحسن انگجی در تبریز
 (۴) حرکت اعتراضی حاج آقا نورالله اصفهانی در اصفهان
- ۶۵- کدام یک از بحران‌های سیاسی زیر، متعلق به دوره محمد شاه قاجار نبود؟
 (۱) ظهور و قیام باب
 (۲) قیام آقا خان محلاتی
 (۳) قیام سالار در خراسان
 (۴) شورش شیخ عبیدالله کرد
- ۶۶- براساس برآورد کاتوزیان، سهم ایران از صادرات کالاهای صنعتی و کشاورزی در آستانه دروازه‌های تمدن بزرگ چقدر بود؟
 (۱) ۲/۵ درصد
 (۲) ۲ درصد
 (۳) ۳ درصد
 (۴) ۴ درصد
- ۶۷- دولت ملی یا حکومت دفاع ملی چه زمانی، کجا و به چه منظوری تشکیل گردید؟
 (۱) در دوره جنگ دوم جهانی - در کرمانشاه - برای جنگ با روسیه
 (۲) در دوره جنگ اول جهانی - در قم - برای جنگ علیه روس و انگلیس
 (۳) در دوره جنگ اول جهانی - در کرمانشاه - برای همکاری با عثمانی‌ها و آلمانی‌ها در جنگ علیه روس و انگلیس
 (۴) در دوره اشغال ایران در جنگ دوم جهانی - در قم - برای همکاری با عثمانی‌ها و آلمانی‌ها علیه دولت روسیه و انگلیس
- ۶۸- کدام طبقه اجتماعی ایران، بالاترین تعداد نماینده یا وکیل را در مجلس اول عصر مشروطه داشت؟
 (۱) اعیان و اشراف
 (۲) اصناف و پیشه‌وران
 (۳) شاهزادگان قاجار
 (۴) زمین‌داران و ملاکان
- ۶۹- کدام مورد صحیح است؟
 (۱) روزنامه مساوات به مدیریت سید محمدرضا شیرازی از روزنامه‌های انقلابی و تندرو عصر مشروطه به شمار می‌رفت.
 (۲) روزنامه صوراسرافیل به مدیریت علی‌اکبر دهخدا در جهت تنویر افکار و آزادی‌خواهی در عصر مشروطه منتشر می‌شد.
 (۳) روزنامه تربیت به مدیریت میرزا اسماعیل یکانی از روزنامه‌های مخالف جریان مشروطه خواهی به شمار می‌رفت.
 (۴) روزنامه ملانصرالدین به مدیریت جلیل محمد قلی‌زاده در هنگام مقاومت مردم تبریز در مقابل استبداد صغیر در تبریز منتشر می‌شد.
- ۷۰- هدف اصلی دکتر مصدق از برگزاری رفراندوم، چه بود؟
 (۱) پیروزی جبهه ملی
 (۲) مخالفت با آیت‌الله کاشانی
 (۳) جلوگیری از کودتای شبه قانونی
 (۴) تداوم دولت ملی بدون حضور مجلس

مباحث نظری و روش تحقیق و منبع شناسی تاریخ ایران:

۷۱- کدام عبارت صحیح نیست؟

- ۱) جست‌وجوی حقیقت در دوره پیشامدرن ایران به مراتب دشوارتر از دوره مدرن است.
  - ۲) هنگامی که صدهای بیشتر و متنوع‌تر از گذشته می‌شنویم درک ما از حقیقت کامل‌تر خواهد شد.
  - ۳) فهم و شناخت ما از دوره پیشامدرن به علت روایت‌های واحد و یک دست منابع رسمی به حقیقت نزدیک‌تر است.
  - ۴) فهم و شناخت ما از دوره مدرن به علت تکثر و تنوع روایت‌های ضد و نقیض به حقیقت نزدیک‌تر است.
- ۷۲- دانش نوبخت، از کدام دانش برای اثبات شایستگی ذاتی رضاشاه برای پادشاهی بر ایران استفاده کرد؟

- ۱) قیافه‌شناسی
- ۲) فلسفه تاریخ
- ۳) جامعه‌شناسی
- ۴) علوم و فنون نظامی

۷۳- منظور از تاریخیت باوری چیست؟

- ۱) باید افعال افراد تاریخی را با توجه به اغراض و آمال و باورهای آنها توجیه و تبیین کرد.
  - ۲) چستی وقایع اجتماعی در تاریخچه آنها نهفته است برای فهم آنها باید تکوین و تحولشان را درک کرد.
  - ۳) مورخ باید اندیشه و فکر عامل را در ذهن خویش باز بیازماید و دلایل عامل برای عمل و رفتار را درک کند.
  - ۴) یک رویداد، جزئی از یک جریان تاریخی است که برای تبیین باید ارتباط میان آن رویداد و رویدادهای دیگر را یافت.
- ۷۴- کدام عبارت درباره کتاب «السیاق لتاریخ نیشابور» درست است؟

- ۱) از منابع اصلی کتاب تاریخ نیشابور حاکم نیشابوری است.
- ۲) کتابی به شیوه طبقات نویسی در شرح احوال علمای دینی نیشابور است.
- ۳) تألیف عبدالغافر فارسی در شیوه نویسندگی و دبیری عالمان نیشابور است.
- ۴) کتابی درباره امور اجتماعی و اقتصادی نیشابور در قرن سوم و چهارم هجری است.

۷۵- کدام مطلب درباره کتاب نفثة المصدور صادق نیست؟

- ۱) تاریخ‌الوزراء ابوجاء قمی به زبان فارسی ذیلی بر نفثة المصدور است.
- ۲) نخستین اثر در تاریخ وزارت و سلطنت سلاجقه عراق به زبان فارسی است.
- ۳) تألیف انوشیروان خالد کاشانی درباره وزارت و سلطنت دوره خوارزمشاهیان است.
- ۴) عمادالدین کاتب اصفهانی کتاب خود را به نام نصره الفتره و عصرة الفطره بر مبنای کتاب نفثة المصدور نوشت.

۷۶- کدام یک از مورخان را می‌توان، از بزرگترین راویان اسرائیلیات و انتقال آن به اخبار اسلامی دانست؟

- ۱) وهب بن منبه
- ۲) شرحبیل بن سعد
- ۳) عوانة بن حکم کلبی
- ۴) محمد بن مسلم بن شهاب زهری

۷۷- موضوع داراب نامه طرسوسی چیست؟

- ۱) تمثیلات و داستان‌های اخلاقی
- ۲) شرح ماجراهای افسانه‌ای عیاران نامی
- ۳) داستان بلند منثور بر پایه افسانه‌های ایران
- ۴) گونه‌ای تاریخ ادبی یا مجموعه‌ای از زندگی‌نامه‌های شعرا

- ۷۸- کدام مطلب درباره تاریخ‌نگاری محلی کردستان، صحیح است؟
 (۱) اغلب تواریخ محلی کردستان به زبان کردی نوشته شده‌اند.
 (۲) تحفه ناصری را میرزا شکراله سنندجی در تاریخ و جغرافیای کردستان نوشت.
 (۳) نخستین تاریخ محلی کردستان را امیرشرف‌خان بدلیسی به نام شرف‌نامه به رشته تحریر کشید.
 (۴) حدیقه ناصری را میرزا علی‌اکبر وقایع نگار کردستانی در تاریخ، جغرافیا و اقوام کرد به نگارش درآورد.
- ۷۹- کدام یک از اندیشمندان ایرانی زیر برای نخستین بار، پیرامون دو رویه مثبت و منفی تمدن غرب به شیوه گسترده و مشخص، سخن گفته است؟
 (۱) عبدالطیف موسوی شوشتری صاحب کتاب تحفه العالم
 (۲) ابوالحسن خان ایلچی شیرازی نویسنده حیرت‌نامه سفرا
 (۳) سلطان الواعظین صاحب سفرنامه سلطان الواعظین در هند
 (۴) آقا احمد کرمانشاهی صاحب کتاب مرآت الاحوال جهان نما
- ۸۰- کدام مورخ معتقد بود که تاریخ‌نویسان می‌توانند با نگارش تاریخ راستین و گزارش احوال حقیقی پادشاهان، مانع تداوم ظلم و ستم و ردیلت آنان گردند؟
 (۱) احمد کسروی
 (۲) میرزا آقاخان کرمانی
 (۳) ناظم‌الاسلام کرمانی
 (۴) میرزا محمدجعفر خورموجی
- ۸۱- تأثیر عرفان و تصوف در تاریخ‌نگاری عصر صفوی، چه بود؟
 (۱) دوری گزیدن از ذکر روایات و احادیث نبوی
 (۲) اشاعه اندیشه قضا و قدر در میان تاریخ‌نگاران
 (۳) توجه ویژه به آوردن اشعار مذهبی در ضمن متن
 (۴) تأویل‌گرایی، القای معصومیت شاهان صفوی، موعودگرایی
- ۸۲- کدام عبارت در مورد تاریخ‌نگاری دوره مغول، صحیح نیست؟
 (۱) با استفاده از خردگرایی و واقع‌گرایی، روش بیهقی و ابوعلی مسکویه در تحلیل تحولات تاریخی ادامه یافت.
 (۲) به لحاظ سبک و قالب تاریخ‌نگاری تحولی در این دوره پدید نیامد و نگارش تاریخ در قالب سلسله‌ای و عمومی ادامه یافت.
 (۳) زبان فارسی زبان اصلی تاریخ‌نگاری گردید و به دلیل تسلط مغولان لغات مغولی و ترکی وارد ادبیات تاریخ‌نگاری شد.
 (۴) با آشنایی با تفکر و جهان‌بینی و سنت‌های تاریخی، مغولان افق دید گسترده‌تری نسبت به تاریخ و جهان پیرامون خود یافتند.
- ۸۳- انواع متغیرها، براساس رابطه‌ای که با یکدیگر دارند، کدامند؟
 (۱) مستقل - کمکی - جانشین
 (۲) واسطه - کمکی - جانشین
 (۳) تابع یا وابسته - رقیب - مستقل
 (۴) مستقل - تابع یا وابسته - میانگر یا واسطه
- ۸۴- کتاب «عقد العلی للموقف الاعلی»، ..... است.
 (۱) کتابی تاریخی درباره اوج‌گیری سلاجقه کرمان و اتابکان یزد
 (۲) تألیف افضل‌الدین کرمانی درباره تاریخ سلجوقیان از آغاز تا سقوط آن دولت
 (۳) به درخواست سلاجقه کرمان به شیوه سیرالملوک‌ها و اندرزنامه‌نویسی به زبان ساده نوشته شده
 (۴) کتابی درباره تاریخ کرمان است که نویسنده به منظور تقرب به ملک دینار غز به سبکی متکلف و اغراق‌آمیز تألیف کرده
- ۸۵- شرط / علت‌های خلاف واقع، جزو کدام یک از «شرط/علت»ها به شمار می‌روند؟
 (۱) کافی
 (۲) لازم
 (۳) علت ناکازم
 (۴) لازم و کافی

- ۸۶- نظریه «دانش/قدرت»، متعلق به کدام اندیشمند است؟
(۱) فوکو
(۲) دریدا
(۳) گادامر
(۴) هایدگر
- ۸۷- نظریه «همدلی» در تاریخ‌ورزی، به کدام رویکرد در مطالعات تاریخی نزدیک است؟
(۱) تاریخ فکری
(۲) تاریخ فلسفی
(۳) تاریخ جامعه‌شناختی
(۴) تاریخ روان‌شناختی
- ۸۸- کتاب «بنیادهای علم تاریخ»، از کیست؟
(۱) ویکو
(۲) اسمیت
(۳) مکالا
(۴) استنفورد
- ۸۹- مفهوم «جهان تاریخی و انسانی» در برابر «جهان طبیعی»، در کدام عصر پدید آمد؟
(۱) قرون وسطی
(۲) عصر معاصر
(۳) عصر هلنیسم
(۴) عصر روشنگری
- ۹۰- روش بررسی تطبیقی - تاریخی، از کیست؟
(۱) ای.جی. پی. تیلور
(۲) جان استوارت میل
(۳) جون ولاک اسکات
(۴) فردریک جکسون ترنر